

PRITARTA
Joniškio rajono savivaldybės tarybos
2012 m. spalio 4 d. sprendimu Nr. T-172

**JONIŠKIO RAJONO SKAISTGIRIO
VIDURINĖS MOKYKLOS IKIMOKYKLINIO
UGDYMO SKYRIAUS
IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA**

**„TAPU TAPU PO ŽINGSNELĮ IŠ
LOPŠELIO Į DARŽELĮ“**

2012 metai

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. INFORMACIJA APIE ĮSTAIGĄ

Skaistgirio vidurinės mokyklos Ikimokyklinio ugdymo skyrius savo veiklą pradėjo 2006 m. sausio 1 dieną.

Įstaigoje veikia dvi mišrios grupės.

Tipas – skyrius .

Adresas- Parko 1, Skaistgirys, Joniškio rajonas.

Kalba- lietuvių.

Steigėjas- Joniškio rajono savivaldybės taryba.

Skyriaus veiklą koordinuoja Joniškio rajono savivaldybės administracijos švietimo padalinys.

Mokymo forma- dieniinė.

Įstaigos veiklos rūšis – ikimokyklinis ugdymas.

Skyriuje dirba: 3 auklėtojos, muzikos mokytoja, skyriaus vedėja.

2. ĮSTAIGOS SAVITUMAS

Mūsų įstaiga nuolat besimokanti, pastoviai atsinaujinanti organizacija, kuri savo veiklos strategiją įgyvendina programiniu būdu. Vaikas- pats svarbiausias asmuo . Jam sudarytos visos sąlygos augti , skleistis, tobulėti. Kiekvienas vaikas priimamas kaip asmenybė, garantuojamos teisės ir galimybės augti sveikam, gyventi saugioje aplinkoje, būti mylimam ir jaustis vertingam. Padedame šeimai atlikti vaiko ugdymo ir globos funkcijas, tenkiname vaiko poreikius visose raidos pakopose(" Vaiko gerovės valstybės politikos koncepcija"). Vaikas turi teisę lavinti savo sugebėjimus, laisvai reikšti savo nuomonę(Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija).

3. PEDAGOGŲ BENDRAVIMAS IR BENDRADARBIAVIMAS SU TĖVAIS

Auklėtojų ir tėvų bendradarbiavimo formos:

- Atvirų durų dienos.
- Proginiai koncertai ir šventės.
- Vaikų darbų parodėlės.
- Apsilankymai namuose.
- Kasdieninis bendravimas atvedant ir pasiimant vaikus.
- Tėvų susirinkimai.

4. PEDAGOGŲ VAIDMUO IR FUNKCIJOS

Pedagogės stengiasi priimti vaiką tokį, koks jis yra ir gerbti jį kaip individualybę.

Įtraukti vaikus į veiklą gera idėja , tema, problema. Išmokyti vaiką atrasti, galvoti, stebėti, suvokti.

II. PAGRIDINIAI UGDYMO PRINCIPAI

TAUTIŠKUMO- padėti augančiam vaikui perimti lietuvių tautos kultūros vertybes, papročius, tradicijas, jas puoselėti ir kartu kurti šiuolaikinę savo ir visuomenės tapatybę.

HUMANIŠKUMO- pripažįstama teisė būti kitokiam, vaikas gerbiamas kaip asmenybė, turinti ryškių prigimtinių bruožų, kuriuos reikia padėti ugdyti. Ugdymas vyksta ramioje, saugioje aplinkoje, kurioje vaikas turi galimybių išreikšti save, parodyti savo gebėjimus, kūrybiškumą.

DEMORATIŠKUMO- šeimos ir skyriaus sąveika grindžiama tėvų ir auklėtojų iniciatyvų derinimu, partnerystės plėtojimu, tėvų pedagoginiu švietimu. Vaikams sudaroma galimybė kritiškai mąstyti, rinktis, sau įdomią veiklą, elgtis savarankiškai, tačiau susitariama dėl kai kurių taisyklių.

INDIVIDUALIZAVIMO- planuojama tokia veiklos apimtis, kuri užtikrina sėkmingą kiekvieno vaiko ugdymą (-si). Atsižvelgiama į individualumą sąlygojančius veiksnius: šeimos kultūrą, tradicijas, vaikų amžių, charakterį, temperamentą, pomėgius, vaiko savęs vertinimą.

TESTINUMO- vaiko gyvenimas įstaigoje- tąsa šeimos gyvenimo. Čia kuriama namų gyvenimo aplinka, švenčiamos šeimos šventės, kalbama apie darbus, kuriuos dirba šeimos nariai. Skaitomos iš namų atsineštos knygos, žurnalai.

KOFIDENCIALUMO – informacija apie vaiko ugdymą(-si): pasiekimus ir problemas teikiama tik asmeniškai šeimai. Nesikeičiama informacija vaikams girdint.

GRĮŽTAMOJO RYŠIO-nuolatinis ugdymo proceso vertinimas, pedagogo veiklos refleksija padedanti analizuoti vaikų pasiekimus ir siekti kokybinių pokyčių. Šeimos ir pedagogų keitimasis informacija apie vaiko ugdymą(-si).

III. UGDYMO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

TIKSLAS

1. Atsižvelgiant į pažangiąsias mokslo ir visuomenės raidos tendencijas, kurti sąlygas padedančias vaikui tenkinti prigimtinius kultūros etninius- socialinius poreikius.

UŽDAVINIAI

1. Sudaryti sąlygas vaiko biologiniam ir socialiniam vystimuisi per pagrindinę jo amžiui būdingą veiklą- žaidimą.
2. Saugoti ir puoselėti vaiko psichinę ir fizinę sveikatą, tenkinti su tuo susijusius poreikius.
3. Siekti, kad vaikai nuolat patirtų pažinimo džiaugsmą, gyventų "čia ir dabar" , pajustų šiuolaikinio pasaulio sudėtingumą, stengtųsi siekti savo tikslo.
4. Ugdyti pasitikėjimą savimi savarankiškumą ir iniciatyvumą.
5. Bendraujant kartu su šeima individualizuoti ugdymą.

IV.UGDYMO TURINYS, METODAI, PRIEMONĖS

Sudaryti sąlygas visiems vaikams ugdytis, atsižvelgiant į patirties kaupimo būdą, t.y. vietą, žaislus, priemones. Turtinti ir nuolat atnaujinti ugdomąją aplinką, skatinti vaiko ugdimąsi , jo gebėjimų plėtrą. Parinkdama turinį , auklėtoja orientuojasi tarp vaikų poreikių, laiko, vietos ir savo galimybių.

Turinį auklėtoja planuoja ir savaitei, orientuodamasi į ugdytinas kompetencijas:

komunikavimo, sveikatos, pažinimo, meninę ir socialinę kultūrinę. Skiria dėmesio individualiom ugdymo(-si) kompetencijoms per visą vaikų veiklą: individualią, organizuotą, spontanišką. Plane numatyti pagrindinę temą, veiklą. Jeigu vaikai susidomėję ir turi idėjų- temos nagrinėjimą pratęsti. Temas ugdomajai veiklai siūlo vaikai, tėvai, pedagogai. Jos gali būti plėtojamos atsižvelgiant į metų laikus, kalendorines šventes ar svarbius artimiausios aplinkos įvykius.

Istaigoje dirbama tokiais ugdymo metodais, kuriais siekiama:

- Sudaryti palankias sąlygas vaikui atsiskleisti ir tobulėti.
- Kurti stimuliuojančią aplinką ir bendravimą.
- Skatina daryti atradimus ir ieškoti sprendimus.
- Remtis vaiko gyvenimiška patirtimi- žaidimu, kuriame vaikas suvokia ir atkuria aplinkinį pasaulį.

Ugdymo turinys sudarytas, atsižvelgiant į vaikų amžiaus tarpsnių ypatumus, į pagrindinių vaiko kompetencijų ugdymą.

Sėkmingam vaiko ugdymui skiriamos penkios kompetencijų grupės, kurių pagrindas- jau susidarytų vertybinių nuostatų, įgytų gebėjimų ir įgūdžių bei patirties visuma:

1. Komunikavimo kompetencija
2. Socialinė kompetencija
3. Pažinimo kompetencija
4. Sveikatos saugojimo kompetencija
5. Meninė kompetencija

UGDYMAS NUO 3M. IKI 6

KOMUNIKAVIMO KOMPETENCIJA

UŽDAVINIAI:

1. Tenkinti vaiko poreikį bendrauti ir pažinti pasaulį, suvokti kalbos prasmę.
2. Gėrėtis ir gerbti taisyklingą, vaizdingą, turtingą kalbą ir stengtis pačiam taip kalbėti.
3. Sužadinti vaiko domėjimąsi knyga, grafiniais simboliais.
4. Sudaryti vaikui palankias sąlygas aktyviai bendrauti su gamta ir aplinka.

3- 4 metų amžiaus vaikų veikla ir gebėjimų ugdymas	4-5 metų amžiaus vaikų veikla ir gebėjimų ugdymas	5-6 metų amžiaus vaikų veikla ir gebėjimų ugdymas
<ul style="list-style-type: none"> • Vaikas klausosi sekamų pasakų, grožinės literatūros kūrinių, padedant auklėtojai atpasakoja jų turinį savo kalba palydėdamas gestais, 	<ul style="list-style-type: none"> • Atpasakoja pasakas, grožinės literatūros kūrinius, seka girdėtas pasakas. 	<ul style="list-style-type: none"> • Seka savo kūrybos pasakas, istorijas, perkuria jau girdėtas; Geba mintis reikšti su intonacija, balso tembru.

mimika.		
<ul style="list-style-type: none"> • Vaikas bendraudamas su suaugusiais kalba natūraliai, gyvai, klausinėja jį dominančių dalykų. 	<ul style="list-style-type: none"> • Suvokia abstraktesnes reikšmes ir prasmes, gerbia suaugusius, bendraamžius, tikisi jų pagarbos. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pradeda suvokti perkeltinę prasmę, dviprasmybę, humorą, dalijasi patirtimi, įspūdžiais.
<ul style="list-style-type: none"> • Pastebi kaip bendraamžiai kviečia bendrauti, mėgdžioja vieni kitus gestais, mimika. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bendrauja su mažai pažįstamais vaikais: užmezga kontaktą, palaiko artimesnius ryšius su draugais. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bendraudamas geba užmegzti kontaktą, ieško tarpusavio supratimo, nuomonių bendrumo, viskuo domisi.
<ul style="list-style-type: none"> • Žaisdamas atskleidžia savo emocijas, nuotaikas, jausmus. 	<ul style="list-style-type: none"> • Žaisdamas demonstruoja žinias, palaiko draugų iniciatyvą, veikia kartu, suvokia kito savijautą, paguodžia, skatina, džiaugiasi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Žaisdamas demonstruoja savo asmenines savybes, pastebi draugiškumą ir atsako tuo pačiu.
<ul style="list-style-type: none"> • Pratinasi suprasti ir gerbti kito nuomonę. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bando savo nuomonę derinti su suaugusiojo, siekia požiūrio bendrumo, pasitiki suaugusiais, bendraamžiais, tikisi jų pritarimo. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bando pasiekti vieningos nuomonės su bendraamžiais, tariantis dėl bendros veiklos, svarstant aiškinantis, suvokia žmonių asmenybės sąžiningumą, teisingumą, reiškia savo nuomonę, daro savo išvadas, apibūdinimus.
<ul style="list-style-type: none"> • Bendraujant keičiasi, dalijasi pažintine informacija- klausinėja apie daiktus, reiškinius, jų savybes. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dalijasi savo žiniomis siekdamas įvertinimo, vertina savo ir kitų elgesį ir darbus. 	<ul style="list-style-type: none"> • Diskutuoja įvairiais klausimais, siekdamas įsitvirtinti kaip žinovas, geba spręsti problemas, rasti priežastį.
<ul style="list-style-type: none"> • Suvokia mimikos komunikacinę prasmę, ją naudoja saviraiškai. 	<ul style="list-style-type: none"> • Deklamuoja, vaidina, dalyvauja bendruomenės kultūriniame gyvenime, judesius, veiksmus naudoja komunikacijai, geba išklaudyti kito nuomonę, informaciją. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nuotaikai, mintims išreikšti naudoja muzikos, judesio, mimikos derinius, apibūdina ir vertina bendraamžių saviraišką.
<ul style="list-style-type: none"> • Nuolat veikdamas, tyrinėdamas įvardija savo veiksmus. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dalijasi savo pažintimi, išgyvenimais, įvardija dažnai matomus daiktus, išsako savo jausmus suaugusiems, 	<ul style="list-style-type: none"> • Stengiasi savo išgyvenimus, patirtį, mintis išreikšti ženklais, raidėmis, judesiais, jaučia atsakomybę už savo

	bendraamžiais, pasitiki savo jėgomis.	poreikius.
<ul style="list-style-type: none"> • Varto ir žiūrinėja knygutes. 	<ul style="list-style-type: none"> • "Skaito "vienas kitam knygeles, kuria jas kartu su auklėtoja, dėlioja paveikslėlius iš dalių, suvokia jų prasmę. 	<ul style="list-style-type: none"> • Leidžia savo kūrybos knygeles, atpasakoja jų turinį pagal paveikslėlius.

SOCIALINĖ KOMPETENCIJA

UŽDAVINIAI

1. Skatinti pasitikėjimo savimi ir savo gebėjimais jausmus, savigarba, sėkmės pajautimą, pasitikėjimą artimiausiais žmonėmis ir draugais.
2. Ugdyti savijautos, svarbiausių poreikių, ketinimų, kai kurių elgesio būdų suvokimą.
3. Padėti vaikui susipažinti su jį supančia aplinka, kuri lemia jo asmenybės formavimąsi.
4. Skatinti suaugusių ir bendraamžių bendravimą, perimant gyvenimo vertybines nuostatas.

3- 4 metų amžiaus vaikų veikla ir gebėjimų ugdymas	4-5 metų amžiaus vaikų veikla ir gebėjimų ugdymas	5-6 metų amžiaus vaikų veikla ir gebėjimų ugdymas
<ul style="list-style-type: none"> • Žinoti informaciją apie save ir suteikti ją kitiems: <ul style="list-style-type: none"> - žinoti savo vardą; - pasakyti savo, kitų žmonių vardus, skirti berniukų ir mergaičių. - Žaidimas vardais(sutrumpinti, pailginti, pakeisti) 	<ul style="list-style-type: none"> - žinoti, jog tą patį vardą gali turėti keli žmonės; - žinoti koku garsu prasideda vardas; - atpažinti kortelę su užrašytu savo vardu, kortelę naudoti asmeniniams daiktams žymėti. 	<ul style="list-style-type: none"> - suvokti, jog vardą gali turėti gyvūnai ir augalai; - žinoti iš kokių garsų susideda vardas; - pasakyti duomenis apie save, žinoti savo lytį.
<ul style="list-style-type: none"> • Žinoti savo asmeninius daiktus: <ul style="list-style-type: none"> - atpažinti savo drabužėlius, daiktus, žaislus; - grupėje turėti vietą savo asmeniniams daiktams; - surasti pamestą daiktą ir gražinti kieno jis yra. 	<ul style="list-style-type: none"> - atpažinti draugų daiktus, drabužėlius, žaislus; - skirti berniukų ir mergaičių drabužius; - jausti skirtumą tarp savo ir kito vaiko bei visiems bendrų daiktų, jais draugiškai dalintis; - saugoti savo ir bendrus daiktus, jaustis už juos 	<ul style="list-style-type: none"> - suprasti kokius drabužėlius nešioja berniukai, mergaitės, o kokius tik berniukai ir tik mergaitės; - suvokti kodėl asmeninius daiktus žmogus turi teisę pasilikti sau.

	atsakingiems.	
<ul style="list-style-type: none"> • Kūno pažinimas ir valdymas: <ul style="list-style-type: none"> - kūnas įvairiai juda erdvėje; - kūnas susideda iš atskirų dalių ir atlieka tam tikras funkcijas. • Suvokti kai kurias savo kūno paslaptis: <ul style="list-style-type: none"> - suvokti, kad kitas žmogus negali žinoti kada tu alkanas, sotus, kada ir kur tau skauda, kol jam to nepasakai. 	<ul style="list-style-type: none"> - kūno judesiai reikalingi įvairiems darbeliams atlikti; - daryti pėdų, plaštakų antspaudus, lyginti su gyvūnų ir žmonių antspaudais; - pajusti raumenų jėgą ir vikrumą, pakeliant daiktus, traukiant virvę. - padėti suprasti mitybą ir virškinimą; - žinoti kaip galima išvengti traumų. 	<ul style="list-style-type: none"> - ramybės būseną, nebudrumas pasiekiami specialiomis pastangomis. - suprasti ką valgyti naudinga ką ne; - suvokti vaisių naudą, saldumynų pertekliaus žalą; - žinoti vieną kitą pagalbos draugui, ligoniui būdą; - pranešti suaugusiam apie kitą asmenį ištikusią bėdą; - bandyti sulaikyti draugą nuo rizikingo poelgio; - suvokti, kad kūnas vystosi ir keičiasi, gimsta, auga, sensta, miršta; - suvokti kas bendra ir skirtinga tarp "aš", kūdikio, vaiko ir suaugusio, senelio; - lyginti save su kitais šeimos nariais, to pat amžiaus gyvūnais.
<ul style="list-style-type: none"> • Gebėjimas suprasti savo ir kito savijautą ir ketinimus: <ul style="list-style-type: none"> - įvardinti kai kurias vidines būsenas kai liūdna, linksma; - suvokti, jog mintis, jausmus ir kita, būtina reikšti kultūringai. 	<ul style="list-style-type: none"> - suprasti ir vertinti kas yra gera ir bloga. 	<ul style="list-style-type: none"> - numatyti poelgių pasekmes sau ir kitiems; - skatinti jautrumą ir norą padėti kitam, gerbti ir pripažinti

		kito teisę elgtis savaip.
<ul style="list-style-type: none"> • Samprata apie šeimą, jos svarba: - mano šeima; - pasitikėjimas suaugusiais. 	<ul style="list-style-type: none"> - bendravimo su bendraamžiais ir suaugusiais ypatumai; - pagarbos šeimos nariams, kitiems žmonėms ugdymas. 	-gebėti vertinti suaugusiųjų pastangas rūpintis šeimos nariais.
<ul style="list-style-type: none"> • Domėjimasis bendraamžiais: -plėsti žinias apie šeimos narius, jų pareigas; - pratintis veikti greta. 	<ul style="list-style-type: none"> - vaikas jaučiasi esąs šeimos narys; - pajusti skirtumą tarp augimo šeimoje ir gyvenimo vaikų grupėje. 	<ul style="list-style-type: none"> - stengtis laikytis šeimos, bendruomenės narių susitarimų ir tvarkos; - gerbti ir pripažinti kito teisę elgtis savaip; - įgyti žaidimų veiklos greta gebėjimų; - priimti ir palaikyti suaugusių, bendraamžių geranoriškumą.
<ul style="list-style-type: none"> • Plėtoti supratimą apie draugus ir draugystę: - pratintis bendrauti su bendraamžiais ir suaugusiais. 	<ul style="list-style-type: none"> - suvokti savo jausmus, norus; - domėtis kitų savijauta. 	<ul style="list-style-type: none"> - vertinti, kas gerai ir kas blogai; - išsakyti ir bandyti išreikšti savo jausmus, nuomonę, sumanymus; - skatinti betarpišką bendraamžių ir suaugusiųjų bendravimą.
<ul style="list-style-type: none"> • Gebėjimas orientuotis namų ir kitoje įprastoje aplinkoje: - suvokti, kas yra kaimynai. 	<ul style="list-style-type: none"> - suprasti bendravimo svarbą žmonių gyvenime; - palankiai priimti kitų draugiškumą. 	- gebėti elgtis savarankiškai įvairioje aplinkoje, pasitikėti savo jėgomis.
<ul style="list-style-type: none"> • Padėti susipažinti su jį supančios aplinkos ypatumais: - bendravimo būdai; 	- vertinti suaugusių	- domėtis suaugusių

<ul style="list-style-type: none"> - žmonių gyvenamosios ypatumai. 	<p>pastangas tenkinti savo ir kitų žmonių panašumus ir skirtumus.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - gyvenimu; - padėti vaikui atsiskleisti ir plėtoti pomėgius, gebėjimus; - vertinti savo elgesį, pasitikėti savimi.
<ul style="list-style-type: none"> • Skiepyti tautiškumą: - skatinti pažinti savo gyvenamą vietą; - domėtis savo namais, ugdymo įstaiga. 	<ul style="list-style-type: none"> - suvokti lietuvių liaudies šventes, papročius, tradicijas, pažinti Skaistgirį; - išgirsti kaimo žmonių pasakojimus apie krašto išžymybes, gyvenimą; - sužinoti apie gimtosios vietovės praeitį. 	<ul style="list-style-type: none"> - domėtis vietinėmis šventėmis, tradicijomis, papročiais; - plėsti žinias apie Lietuvą.

PAŽINIMO KOMPETENCIJA

UŽDAVINIAI:

1. Skatinti vaiko domėjimąsi artimiausia aplinka, žmonėmis, sudarant sąlygas įgyti bendravimo ir bendradarbiavimo ir problemų sprendimo patirtį.
2. Padėti suvokti, jog vaikas- gamtos dalis, perprasti žmogaus, ir gamtos ryšį.
3. Padėti atrasti socialinės aplinkos ir gamtos pažinimo būdus tyrinėjant, eksperimentuojant.

3- 4 metų amžiaus vaikų veikla ir gebėjimų ugdymas	4-5 metų amžiaus vaikų veikla ir gebėjimų ugdymas	5-6 metų amžiaus vaikų veikla ir gebėjimų ugdymas
<ul style="list-style-type: none"> • Domėtis savimi, savo šeima, suaugusiais žmonėmis ir gebėti perimti kai kuriuos gyvenimo ypatumus bei vertybines nuostatas: - domisi savimi, bendraamžiais ir suaugusiais, jų panašumai ir skirtumai, išvaizda, jausmai, elgesys. 	<ul style="list-style-type: none"> - domisi suaugusiųjų gyvenimu, darbu, kūryba, mokosi iš jų, semiasi įvairios patirties, modeliuoja, atkuria suaugusius žaidime; - domisi artimiausia kultūrine aplinka, vietoje; - gimtasis kaimas, jo tradicijos, papročiai, 	<ul style="list-style-type: none"> - pažinti savo kaimo gyvenimo tradicijas, praeities ir dabarties įvykiai: 1. Amatų diena . 2. Seniūnijos šventė. - suvokti šeimos, bendruomenės, tautinės šventės prasmę.

	<p>šventės, žmonės, kultūra;</p> <ul style="list-style-type: none"> - gilina žinias apie gimtinės gamtą, vietovę. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Pažinti ir domėtis artimiausia aplinka, įvardyti kai kuriuos aplinkos daiktus ir reiškinius: - savo aplinkoje matyti įvairius namų apyvokos ir asmeninius daiktus, žinoti jų paskirtį, mokėti jais naudotis. 	<ul style="list-style-type: none"> - pamatyti kai kuriuos senovinius namų apyvokos daiktus, švenčių atributiką. 	<ul style="list-style-type: none"> - atkreipti dėmesį į kai kurias tradicinės kultūros apraiškas šiandien vartojamuose daiktuose.
<ul style="list-style-type: none"> • Gebėti tyrinėti ir pažinti artimiausią aplinką visais pojūčiais: - parinkti bei pavadinti pagrindines spalvas, formas, suvokti ir nusakyti daiktų dydį; - pastebėti daiktui ar daiktų grupei būdingus požymius, juos lyginti ir sudaryti daiktų sekas. - manipuluojant įvairių daiktų grupėmis, įgyti supratimą apie kiekį daiktų grupių lygybę ir nelygybę. 	<ul style="list-style-type: none"> - gebėti pastebėti išorinius daiktų požymius, pokyčius; - įgytą patirtį taikyti praktinėje veikloje, kūryboje; - stebėti ir klausinėti apie įdomius ar nesuprantamus aplinkos daiktus ar reiškinius. - įvairiais būdais skaičiuoti, atskaičiuoti daiktus, jų grupes; 	<ul style="list-style-type: none"> - suvokti aiškų nuoseklumą, dėsningumą, priešasties ir pasekmės ryšį, elementariai apibendrinti; - ieškoti informacijos knygose, paveikslėliuose, drašiai reikšti savo nuomonę; - spręsti praktinius sudėties ir atimties uždavinius su daiktais; - pagal vaiko galimybes atpažinti ir naudoti skaitmenis.
<ul style="list-style-type: none"> • Gebėti orientuotis erdvėje, nusakyti erdvinę padėtį: - laisvai judėti, veikti, intuityviai tyrinėjant supančią aplinką; - nustatyti, rodyti ir pavadinti kryptis, orientuojantis į savo kūno padėtį. 	<ul style="list-style-type: none"> - skirti ir išreikšti žodžiais erdvinius daikto santykius su savimi ; - orientuotis stalo, popieriaus lapo paviršiuje. 	<ul style="list-style-type: none"> - suvokti ir nustatyti daiktų padėtį vienas kito atžvilgiu;
<ul style="list-style-type: none"> • Gebėti pajusti laiko tėkmės pojūtį: 		

<ul style="list-style-type: none"> - suvokti ir pavadinti atskiras paros dalis; - suvokti ramybės ir aktyvumo ciklą siejant su vaiko gyvenimo ritmu; 	<ul style="list-style-type: none"> - suvokti parų keitimąsi ir pastebėti laiko tėkmės požymius; 	<ul style="list-style-type: none"> - suvokti savaitės laiko tėkmę, kaip kasdienybės ir švenčių ritmą; - suvokti metų laikus, jų seką ir kaitą.
<ul style="list-style-type: none"> • Vaikas domisi naminių gyvūnais iš artimiausios aplinkos: <ul style="list-style-type: none"> - gyvūnų gimimas, augimas, palikuonis; - gyvūnų panašumai ir skirtumai; - gyvūnai liaudies kūryboje, jų apibūdinimas. 	<ul style="list-style-type: none"> - laukinių gyvūnų stebėjimas gamtoje, jų prisitaikymas prie aplinkos; - gyvūnų prisitaikymas prie įvairių metų laikų; - gyvenimo, mitybos įpročiai; 	<ul style="list-style-type: none"> - išbando įvairius pasaulio pažinimo būdus, stebėjimas su padidinamuoju stiklu ; - gyvūnų paros gyvenimo ritmas, ilgaamžiai gyvūnai; - gyvūnų jauniklių atsiradimo būdai; - žmogaus ir gyvūnų bendravimas, gyvūnų nauda žmogui, rūpinimasis gyvūnais.
<ul style="list-style-type: none"> • Vaikas domisi ir tyrinėja augalus artimiausioje aplinkoje: <ul style="list-style-type: none"> - augalo vystimasis iš sėklos, stebėti ir tyrinėti augimo tarpsnius; - naudingi ir žalingi augalai aplinkoje. 	<ul style="list-style-type: none"> - augalų stebėjimas įvairiose vietose, augalų dalys; - augalų atvaizdai meno bei tautodailės kūriniuose; - diegti supratimą apie įvairių augalų dalis ir jų panaudojimą žmonių gyvenime. 	<ul style="list-style-type: none"> - augalų prisitaikymas prie gamtos sąlygų ; - žinių teikimas apie augalus simboliškai; - augalų panaudojimas buityje, nykstantys augalai.
<ul style="list-style-type: none"> • Žinių gilinimas apie vandenį ir smėlį. Jų savybės. 	<ul style="list-style-type: none"> - gilinti pažinimą apie upę Vilkiją, jos augmeniją; - Vilkiją įvairiais metų laikais. 	<ul style="list-style-type: none"> - vandens nauda žmogui, gyvūnams, augalams; - vandens panaudojimas gamtoje, buityje.
<ul style="list-style-type: none"> • Oro ir klimato reiškiniai. Klimato reiškiniai įvairiais metų laikais. 		

	- kondensavimo pastebėjimas.	- oro nauda žmogui, gyvūnams, augalams; - oro naudojimas buityje.
<ul style="list-style-type: none"> Dangaus kūnai: saulė, mėnulis, žvaigždės. 	-dangaus kūnų veikimas augalams, gyvūnams, žmonėms.	- dangaus kūnų poveikis aplinkai.

SVEIKATOS SAUGOJIMO KOMPETENCIJA

UŽDAVINIAI:

1. Didinti socialinį vaikų saugumą, tobulinant orientavimąsi naujoje socialinėje aplinkoje, ugdant saugaus elgesio įpročius .
2. Saugoti ir puoselėti psichinę vaiko sveikatą.
3. Skatinti vaiko fizinį aktyvumą.

3- 4 metų amžiaus vaikų veikla ir gebėjimų ugdymas	4-5 metų amžiaus vaikų veikla ir gebėjimų ugdymas	4-5 metų amžiaus vaikų veikla ir gebėjimų ugdymas
<ul style="list-style-type: none"> Pagal galimybę suvokti, rūpintis savo ir kitų saugumu bei sveikata: - savarankiškas buityje ir žaisdamas; - savarankiškai ar skatinamas saugiai elgiasi namie ar vaikų grupėje; - neišeina iš kiemo, žaidimo aikštelės; - geba saugiai elgtis kelyje. 	<ul style="list-style-type: none"> - bando atsispirti nepažįstamo vaiko ar suaugusiojo pasiūlymams kur nors eiti, ką nors daryti ; - geba atsipalaiduoti, nusiraminti : pabėgioja, pašūkauja išliedamas emocijas, pailsi. 	<ul style="list-style-type: none"> - supranta, kada jaučiasi blogai ar yra pavargęs, ir pasako apie tai kitiems, eina pailsėti.
<ul style="list-style-type: none"> Žinoti ir vengti liesti namų ir vaikų grupės aplinkoje esančias pavojingas medžiagas, buitines technikos prietaisus, 		

<p>vengti pavojingų vietų ir rizikingo elgesio :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Suaugusiojo prižiūrimas saugiai naudojasi elektros ir kitais prietaisais. 		<ul style="list-style-type: none"> - paaiškina, kodėl suaugusieji draudžia pačiam junginėti elektros ir dujinius prietaisus, imti degtukus, aštrius daiktus, vaistus ir kt. - žino kokia nelaimė gali atsitikti pažeidus draudimą; - kreipiasi pagalbos į tėvus ar pedagogą, jei yra skriaudžiamas.
<ul style="list-style-type: none"> • Žinoti, kad žmonės būna sveiki ir serga, ir kas jiems gali padėti: <ul style="list-style-type: none"> - įtikėti , kad grūdinimasis apsaugo nuo ligų, stiprina sveikatą, gerina nuotaiką; - žinoti, kad higienos įgūdžiai ir įpročiai padeda augti sveikam bei atspariam ligoms; - žino, kad ištikus bėdai gali padėti artimieji , pažįstami ir kai kurių įstaigų tarnautojai(gydytojai, policininkai). 	<ul style="list-style-type: none"> - pasako vieną ar kelias priežastis, dėl ko žmonės serga ir kas padeda augti sveikiems; - žino namų, darželio adresą. 	<ul style="list-style-type: none"> - savarankiškai arba patariamai geba pasirinkti drabužius ir apavą pagal orus, plauna rankas prieš valgį ir pasinaudojęs tualetu; - žino namų, darželio adresą , trumpuosius pagalbos telefono numerius.
<ul style="list-style-type: none"> • Domėtis savo kūnu, gebėti pavadinti ar pavaizduoti pagrindines kūno dalis: <ul style="list-style-type: none"> - žaisdamas, judėdamas ar ką nors veikdamas, tyrinėja savo kūną. 	<ul style="list-style-type: none"> - pasako ar pavaizduoja dailės priemonėmis kūno dalis. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Gebėti savarankiškai laikytis higienos, ugdytis sveiko gyvenimo įpročius: <ul style="list-style-type: none"> - praustis , naudotis muilu, 		

<ul style="list-style-type: none"> - rankšluosčiu; - po valgio skalauti burną vandeniu ; - pratintis savarankiškai naudotis tualetu; - laikytis mitybos kultūros ir higienos įpročių; - pasako kelis maisto produktus, kuriuos valgyti sveika; - dažniausiai laikosi arba bando laikytis pastovaus aktyvios veiklos ir poilsio bei maitinimosi ritmo. 	<ul style="list-style-type: none"> - valyti dantis rytą, vakarą; - valgyti tvarkingai, naudotis servetėle; - suprasti, kad daržoves valgyti naudingiau nei saldumynus. 	<ul style="list-style-type: none"> - pasako, kad kūne plaka širdis, teka kraujas, virškinamas maistas - prausiasi muilu, rankas šluostosi rankšluosčiu; - savarankiškai valosi dantis; - mandagiai bendrauja prie stalo, tvarkingai naudojami stalo įrankiais; - žinoti maisto produktų naudą žmogui.
<ul style="list-style-type: none"> • Jausti ir valdyti savo kūną laisvai ir tikslingai judant ir žaidžiant: - tyrinėti , kaip juda kūnas, kur juda, kuri kūno dalis juda; - geba eiti, bėgti, šliaužti, šokinėti keisdamas kryptį, tempą, greitį; - Žaisdamas judriuosius žaidimus yra vikrus ir lankstus. 	<ul style="list-style-type: none"> - gerai išlaiko pusiausvyrą eidamas paaukštiniu, trumpai išbūna nejudėdamas. 	<ul style="list-style-type: none"> - geba akimis sekti rankos judesius, nykščiu paliesti visus kitus tos pačios rankos pirštus.
<ul style="list-style-type: none"> • Gebėti spontaniškai išaiškinti savo nuotaiką, mintis, idėjas, kūno pozą, judesiu, muzika: - pojūčiu išraiška judesiu ; - pasako, kaip jaučiasi pailsėjęs, judėdamas ir po aktyvios veiklos. 	<ul style="list-style-type: none"> - laisvai improvizuoja judėdamas skambant muzikai. 	<ul style="list-style-type: none"> - išbandęs atranda ir taiko keletą raiškos būdų: mimika, kūnu ir judesiu.

MENINĖ KOMPETENCIJA

UŽDAVINIAI:

1. Suteikti galimybę eksperimentuoti su įvairiomis dailės priemonėmis ir medžiagomis.
2. Palaikyti ir skatinti vaiko gebėjimus, meninį suvokimą ir vaizduotę.
3. Dailės ugdymo turinį susieti su lietuvių tautodailės tradicijomis.
4. Žaidžiant, improvizuojant, vaidinant didinti vaikų pasitikėjimą natūraliai reikšti išgyvenimus bei jausmus, skatinti spontanišką kūrybą, vaidybos gebėjimus.

3- 4 metų amžiaus vaikų veikla ir gebėjimų ugdymas	4-5 metų amžiaus vaikų veikla ir gebėjimų ugdymas	4-5 metų amžiaus vaikų veikla ir gebėjimų ugdymas
Vaidyba		
<ul style="list-style-type: none"> ● Socialiniai vaidybos žaidimai: - laisvai spontaniškai su įvairiais daiktais, bando išreikšti įspūdžius iš patirties. 	<ul style="list-style-type: none"> - simbolizuoja veikėją ir jo aplinkybes, bando pritaikyti dekoracijas. 	<ul style="list-style-type: none"> - laisvai interpretuoja, juda pagal muziką, kuria fizinius ir intonacinius veiksmus, dalijasi įspūdžiais apie vaidinimus.
<ul style="list-style-type: none"> ● Vaidyba su lėlėmis: - Lėles –figūrėles bando naudoti vaidyboje. 	<ul style="list-style-type: none"> - gamina lėles ir dekoracijas. Lėlė juda ir kalba pagal tipiškus bruožus. 	<ul style="list-style-type: none"> - kuria scenelių siužetus, pasiskirsto vaidmenimis, kviečia žiūrovus, gamina lėles.
<ul style="list-style-type: none"> ● Vaidybiniai žaidimai su kaukėmis: - Veikti ir kalbėti laisvai, spontaniškai, improvizuoti. 	<ul style="list-style-type: none"> - bandyti išryškinti veikėjo eisena, judesius, kalbos manierą, bendrauti aktyviai, gaminti kaukes. 	<ul style="list-style-type: none"> - įsivaizduoti veikėjo judesius, veiksmus, kalbą, intonaciją, vertina veikėją; - gamina tradicines ir netradicines kaukes.
<ul style="list-style-type: none"> ● IMPROVIZACIJA BE ŽODŽIŲ - Vaidyba siejasi su kūno kultūra: - juda ir improvizuoja laisvai, spontaniškai; - naudoja pagalbines priemones. 	<ul style="list-style-type: none"> - išreikšti kūno dydžio, svorio, formos judėjimo ritmo ypatybes. 	<ul style="list-style-type: none"> - judėjimo, plastika išreikšti emocijas.
<ul style="list-style-type: none"> ● ISTORIJŲ, PASAKŲ SEKIMAS. EILĖRAŠČIŲ DEKLAMAVIMAS, DAINELIŲ ATLIKIMAS: - pasakoti, intonuoti, judėti spontaniškai, gyvai. 	<ul style="list-style-type: none"> - dainuoja žinomas daineles, pagroja ar sukuria garsus elementariais instrumentais, seka pasakas, deklamuoja eilėraščius. 	<ul style="list-style-type: none"> - perteikia trumpučio kūrinėlio visumą.
<ul style="list-style-type: none"> ● VAIDINIMO ĮSPŪDŽIŲ IŠREIŠKIMAS: - stebi vaidybinę veiklą; 		

<ul style="list-style-type: none"> - Vertina veikėją, nusako jį, išskiria pagrindinį personažą. 	<ul style="list-style-type: none"> - dalijasi įspūdžiais, išgyvenimais, kilusiomis mintimis, vaidyba ir piešiniais atkuria personažų žodžius, kūno judesius, elgesio būdą. 	<ul style="list-style-type: none"> - kalba apie vaidinimo sukeltą nuotaiką, reiškia asmeninius emocinius vertinimus; - piešiniais atkuria matytus vaizdus, išgyvenimus.
Piešimas		
<ul style="list-style-type: none"> • IŠREIKŠTI ĮSPŪDŽIUS LINIJA, JUODAI- BALTA DĖMĖ: - atrasti piešimo priemonių paliekamus pėdsakus; - piešti pagaliuku ant smėlio, sniego, tešlos, molio. Ant sniego piešti skiesta spalvota akvarele; - gamtinės medžiagos panaudojimas dėliojant linijinius "piešinius"; - pasirinktų trafaretų apvedžiojimas, spalvinimas, užpildymas įvairiais raiškos būdais; - informacinių ženklų grafinis pavaizdavimas - piešti geometrines, laisvo kontūro formas(plaštakos, pėdos kontūrus); - stebėti tautinių rūbų audimo raštus, spalvų derinius, patiems ornamentuoti, dekoruoti; - skaitomų knygelių iliustravimas; - linijinio motyvo, fotokopijos užbaigimas. 	<ul style="list-style-type: none"> - sumanymus atlieka keliomis dailės raiškos priemonėmis; - piešimas įvairia gamtine medžiaga(gėlių žiedų, žeme); - viso kūno piešimas; - piešti arti ir toli esančius daiktus; - įvairiai juos jungti; - jausmų raiškai išsakyti linijinis simbolinis piešimas; - realių objektų visapusiškas apžiūrėjimas ir siužetinis pavaizdavimas; - kūrybinių probleminių klausimų sprendimas piešiniu. 	<ul style="list-style-type: none"> - naudoja kietus ir minkštus pieštukus linijų išraiškingumui nustatyti; - braukyti pieštuku, tušuojant popierių, uždėta ant kokio nors daikto(monetų, medžių lapų). Išryškėja daiktų apybraižos; - gamtinės medžiagos stebėjimas, jos raštų pakartojimas; - "diagramų" piešimas; - judančius kūnus, portretus; - " tikslus" dekoro atkartojimas; - girdėtos pasakos tęsimas piešiniu.
Tapymas		
<ul style="list-style-type: none"> - tapyti ant įvairių paviršių ir daiktų; - tapyti pirštais, plaštakomis, visa pėda, naudojant dažus ; - pratinti pažinti pagrindines spalvas; - taškyti dantų šepetėliu, pūsti šiaudeliu lašą akvarelės, išgauti įdomias formas; - štampuoti naudojant neįprastus 	<ul style="list-style-type: none"> - dekoruoti gvašiu sausas ir drėgnas medžiagas, darbelį papildyti įvairiomis realiomis medžiagomis, daryti koliažus; - eksperimentuoti, 	<ul style="list-style-type: none"> - tapymą derinti su štapavimu; - eksperimentuoti su įvairiomis spalvomis, išbandyti spalvų pokyčius; - tapyti " šiltomis " ir " šaltomis "

<p>daiktus, išbandant visas daikto dalis;</p> <ul style="list-style-type: none"> - aplinkos ir gyvenimo reiškinių stebėjimas, meno kūrybinių, tautodailės elementų aptarimas. 	<p>maišant dvi spalvas;</p> <ul style="list-style-type: none"> - reikšti spalvomis literatūros, muzikos kūrinio meninius įspūdžius; - tapyti faktūrinius ir reljefinius paveikslus; - kurti paveikslus naudojant dekoratyvinių ar mozaikinių šampavimą; - siužetinių emocijų perteikimas piešiniu; - meniniai projektai, grupiniai kūrybiniai darbai. 	<p>spalvomis;</p> <ul style="list-style-type: none"> - monotipiją derinti su tapytu , aplikavimu
Aplikavimas		
<ul style="list-style-type: none"> - plėšyti, kirpti ir aplikuoti formas; - plėšyti , kirpti, dėlioti ornamentus; - aplikuoti popieriaus juostelėmis įvairius daiktus 	<ul style="list-style-type: none"> - klijuoti siužetinius paveikslėlius; - plėšyti spalvotą laikraštį, aplikuoti raides, skaičius, daiktus; - plėšyti, kirpti pagal kontūrą, kurti įvairiu daiktus, siužetus. 	<ul style="list-style-type: none"> -kirpti labai smulkias detales, jomis išklijuoti įvairių formų daiktus, siužetinius paveikslus; - kurti tautodailei būdingus ornamentus; - kirpti iš perpus sulenкто popieriaus geometrines ir netaisyklingas formas.
Lipdymas		
<ul style="list-style-type: none"> - išbandyti molio, plastilino savybes; - nulipdytas formas pildyt i gamtine medžiaga; - lipdyti geometrines ir netaisyklingas formas; - puošti aplinką vaikų kūrybos darbais; - skatinti pastabumą spalvai, formai. 	<ul style="list-style-type: none"> - lipdinėlius puošti išpaudimais, raižiniais; - lipdyti grupinius darbelius remiantis literatūros ir kitų meno kūrybinių įspūdžiais. 	<ul style="list-style-type: none"> - daryti paveikslėlius ant plokščio pagrindo; - lipdyti senovinius daiktus, įrankius.
Šampavimas		
<ul style="list-style-type: none"> - šampuoti pagaliuku, sagute, kaštuku, trintuku, gamtine medžiaga; 	<ul style="list-style-type: none"> - daryti pėdos, plaštakos antspaudus ant popieriaus, ar senų 	<ul style="list-style-type: none"> - šampuoti pirštuku, teptuku(šonu, viršūnėle, vos liečiant).

- puošti štampuotu ornamentu darbelį iš medžiagos.	medžiagų.	
Konstravimas		
- komponuoti, derinti, jungti skirtingas medžiagas; - daryti įvairius dirbinius iš įvairių medžio ir kitų atliekų; - naudoti įvairius konstruktorius, kaladėles kuriant statinius.	- daryti žmogaus, gyvūnų, paukščių figūrų statiniu; - naudoti įvairią gamtinę medžiagą.	- kurti įvairius siužetus, modelius smulkiomis konstravimo priemonėmis.

MUZIKA

UŽDAVINIAI:

1. Lavinti vaikų muzikinius gabumus, muzikos atlikimo įgūdžius, kūrybinę vaizduotę.
2. Supažindinti su savo ir kitų tautų profesionaliąja muzika.
3. Žadinti estetines emocijas, prisidėti prie tautinių tradicijų saugojimo, jų tęstinumo.

3- 4 metų amžiaus vaikų veikla ir gebėjimų ugdymas	4-5 metų amžiaus vaikų veikla ir gebėjimų ugdymas	4-5 metų amžiaus vaikų veikla ir gebėjimų ugdymas
Dainavimas		
<ul style="list-style-type: none"> - lavinti klausą mokant dainuoti; - dainuoti su instrumentiniu pritarimu ir be jo nesudėtingas daineles, lopšines; - ugdyti diktiją, artikuliaciją panaudojant smulkiąją tautosaką: paukščių ir gyvūnų balsų pamėgdžiojimą; - dainuoti " tyliai" ir " garsiai". Savo dainavimui pritarti ritminiais judesiais(plojimu, trepsėjimu); - skiepyti meilę ir pagarbą lietuvių liaudies dainoms; - suvokti jų grožį savitumą, vertę. 	<ul style="list-style-type: none"> - įsiklausyti ir pajauti dainos nuotaiką , melodiją; - pratintis prie taisyklingos kūno laikysenos, nes tai turi didelę reikšmę kvėpavimui; - dainuoti ritmiškai, tiksliai intonuoti; - dainuoti įvairias dainas įvairiais būdais; - pritarti vaikiškais muzikos instrumentais; - dainuoti visiems drauge ir po vieną. 	<ul style="list-style-type: none"> - pratinti taisyklingai kvėpuoti naudojant įvairius pratimus bei žaidimus, atsikvėpti tarp frazių; - mokyti tikslaus intonavimo įvairiais būdais.
Muzikos klausymas		
<ul style="list-style-type: none"> - įsiklausyti ir išreikšti judesiais, kalba skirtingos nuotaikos 	<ul style="list-style-type: none"> - judri, rami ,gyva, iškilminga, audringa; - skirti instrumentų: 	<ul style="list-style-type: none"> - džiugi, energinga, niūri, graudi; - atpažinti vidutinį

<p>muziką;</p> <ul style="list-style-type: none"> - lyginant du skirtingus kūrinėlius, nusakyti muzikos tempą: greitas, lėtas; - dinamiką: tyliai, garsiai; - tembrą: storai, plonai, tamsiai, šviesiai; - skirti muzikos žanrus: daina, šokis, ratelis; - atpažinti girdėtus kūrinius, pasakyti kaip jie atliekami(dainuoja, groja); - klausytis gamtos garsų ir civilizacijos triukšmo. 	<p>būgno, trikampio, varpelio tembrą: aukštai- žemai, skradžiai- dusliai;</p> <ul style="list-style-type: none"> - maršas, polka, lopšinė; - kas atlieka?(solistas, choras, orkestras); - kas kuria muziką? (kompozitorius, liaudis); - klausytis kaip skamba tyla, įvairiais daiktais išgaunamų garsų(akmenukais, pagaliukais...) ir juos apibūdinti(ilgi- trumpi, aukšti- žemi, skaidrūs- duslūs). 	<p>tempą;</p> <ul style="list-style-type: none"> - skirti instrumentus: smuiką, pianiną, kankles, skudučius, vargonus ir jų garsus; - skirti muzikos žanrus: simfonija, baletas, opera; - atpažinti kūrinio atlikėją: smuikininkas, pianistas, dirigentas; - kur skamba muzika(atlikimo vieta); - klausytis lietuvių liaudies ir kitų tautų muzikos, jai pritarti kūno judesiais.
Ritmika		
<ul style="list-style-type: none"> - ratelio dainavimą, instrumentinė muziką atkartoti ritmingais, raiškiais judesiais; - ratelio melodijas dainuoti vidutiniu garsu, laikantis visų dainavimo reikalavimų, atlikti tik vienodo tempo ratelius ir šokius; - padėti vaikams orientuotis erdvėje, tobulinti judesių koordinaciją, lavinti kūrybinę vaizduotę; - išmokti ėjimo, bėgimo ratu, sukimosi į abi puses po vieną ir poromis muzikos pobūdį atitinkančių, ritmingų judesių, savarankiškai sudaryti ratą, eiti tvarkingai ir išsisklaidyti; - pratinti berniukus mandagiai pakviesti mergaites šokiui, o jam pasibaigus, palydėti į vietą. 	<ul style="list-style-type: none"> - atskiras dalis atlikti skirtingu tempu; - atrasti savo kūno " muzikos instrumentus" ir improvizuotais judesiais perteikti ratelių, šokių muziką(trepsėti, spragsėti pirštais...); - savarankiškai keisti rato kryptį (į kairę, į dešinę), jį mažinti ir didinti eiti šoniniu žingsniu, atbulomis; - skatinti kurti, improvizuoti; - improvizuotais judesiais perteikti skambančios muzikos nuotaiką. 	<ul style="list-style-type: none"> - laisvai judant jausti judėjimo kryptį, tempą, ritmą, charakterį; - judant kryptingai koordinuotai mokytis sudaryti paprasčiausias figūras, sustoti į ratelį, vorą, dviem eilėmis, poromis; - ritmingai, grakščiai, emocionaliai atlikti elementarius šokių judesius(šuoliukus, pritūpimus, sukinius, sudaryti du ratus); - imituoti įvairių gyvūnų charakterius, judėjimą, perteikti darbo veiksmus, šokant tradicinius etninius šokius.

Grojimas		
<ul style="list-style-type: none"> - tyrinėti garso išgavimo būdus įvairiais muzikos instrumentais: "gamtos", savo gamybos, ritminiais ir melodiniais vaikiškais muzikos instrumentais(akmenukais, pagaliukais, būgneliais, kaladėlėmis ir kt.); - šiais instrumentais atlikti ritminius pratimus; - ritmiškai pritarti savo dainavimui, pedagogo grojimui. 	<ul style="list-style-type: none"> - pūtimą, mušimą, braukymą ir kt; - molynukais, metalofonu; - melodinius pratimus. 	<ul style="list-style-type: none"> - groti kartu su pedagogu arba jam padedant, mėgdžioti pedagoga, kartojant jo pasiūlytus motyvus ar frazes; - žaisti garsais, kurti, improvizuoti(mėgdžioti paukščių garsus, traukinio važiavimą ir kt.
Kūryba		
<ul style="list-style-type: none"> - improvizuoti, kurti ritminius ir melodinius motyvus instrumentais, ploti, trepsėti, stuksenti; - taikyti judesius ramaus, judraus pobūdžio muzikai , bandyti inscenizuoti dainą, ratelį. 	<ul style="list-style-type: none"> - kurti ritminius daiktų pavadinimus, skanduoti, ploti trumpus tekstus, dainuoti savo ir draugų vardus, inscenizuoti pasakas su dainuojamaisiais intarpais, kurti charakterinius judesius(gudri lapė, bails kiškis ir pan.); - skambant muzikai improvizuoti mimika, kūno judesiais, įvairia atributika(kaspinais, instrumentais ir balsu). 	<ul style="list-style-type: none"> - judesiais perteikti įvairius darbo veiksmus; - skambančią muziką perteikti spalvomis; - kurti melodijas trumpiems tekstams, mišlėms, patarlėms, skaičiuotėms; - išreikšti tam tikrą nuotaiką garsais(džiaugsmą, liūdesį); - dainuoti klausimus- atsakymus, kurti ritmus.

ŠOKIS

UŽDAVINIAI:

1. Sudaryti sąlygas spontaniškai vaikų šokio raiškai, kuri teiktų vaikams teigiamų išgyvenimų, žadinti vaikų poreikį reikšti save ir komunikuoti šokio priemonėmis.
2. Sudaryti sąlygas tolerantiškai kūrybinei aplinkai, kuri leistų vaikui būti atviram, laisvam, drąsiai tyrinėti, ieškoti, nebijoti suklysti darant kūrybinius sprendimus.
3. Sudaryti sąlygas įgyti šokio elementų (laiko, erdvės, jėgos) naudojimo šokant pagrindus.
4. Vertinti vaiko šokio gebėjimų ugdimosi procesą ir pasiekimus, skatinant ir pabrėžiant asmeninę pažangą.
5. Sudaryti sąlygas vaikui pripažinti ir vertinti savo kūną tokį, koks jis yra, puoselėti ir plėtoti savo kinestezines galias, toleruoti kitokio kūno sudėjimo ir savito judėjimo stiliaus vaikus.

<ul style="list-style-type: none"> - išreikšti save ritmiškais kūno judesiais (trepsėti, ploti delnais, pliaukšėti per kelius); - darniai, sutartinai atlikti paprasčiausias figūras, pritūpti, suktis už parankių, padidinti ir sumažinti ratelį; - bandyti išgauti ritmus, keičiant greitį, judėjimo kryptį; - ugdyti orientaciją erdvėje, judesiu koordinaciją(judėti darniai, sutartinai). 	<ul style="list-style-type: none"> - spragsėti pirštais, caksėti liežuviu; - eiti ir bėgti rateliu, atlikti tik vienodo tempo ratelius bei šokius; - šokti bėgamuoju, pristatomuoju, dvigubu žingsneliu; - judėti grupėmis, išsirikiavus gyvatėle-priekyje einantis vaikas kuria ir rodo judesius, kiti stengiasi atkartoti, paskui pasikeičia vaidmenimis. 	<ul style="list-style-type: none"> - judėti pavieniui, ratu aštuoniuke, vingiuota linija ir kt.; - šokti atbulomis, sudaryti du ratelius, sustoti į vorą; - judėti erdvėje kontrastiškai- eiti, pašokti, suktis, judėti aukštyn ir žemyn; - judėti poromis suglaudus nugaras, liečiant tik kaktomis, susikabinus rankomis ir pan.; - sugalvoti kaip eiti , bėgti; - pavaizduoti įvairius pojūčius sukeliančius objektus: kvepiančią gėlę, šildančią saulę, šaltą vandenį ir pan.; - judėti kaip juda vėjas, lietus , dramblys, varlė ir pan.
--	---	---

IV. UGDYMO PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS

Vertinant vaiko ugdymo pasiekimus svarbiausia pastebėti kiekvieno vaiko individualumą, o ne jį vertinti ar lyginti su kitais.

Pedagogas bando nustatyti, koks vaiko kompetencijos lygis įvairiose ugdymo(-si) srityse: gebėjimai, patirtis ir kt.

Įvertinus visą turimą informaciją, padaroma išvada apie susiformavusias vaiko kompetencijas bei gebėjimus, vaiko ugdymosi stilių. Vaiką siūloma vertinti mokslo metų pradžioje ir pabaigoje, jei išskyla būtinybė- galimi tarpiniai vertinimai. Vertinama vaiko regimasis suvokimas, rankos vikrumas, kūno kontrolė, kalba, girdimasis suvokimas, socialinis kontaktas, žaidimas, kūrybiškumas ir t.t.

Vaiko pasiekimų vertinimas padeda numatyti tolesnes ugdymo kryptis, individualizuoti ugdymą. Vaiko pasiekimus vertina pedagogai.

Įstaigoje vaikų pasiekimus ir pažangą vertinsime pagal kompetencijas:

<u>Kas gerai sekasi?</u>	<u>Kas sunkiau sekasi?</u>	<u>Kas nesiseka?</u>
I vertinimas(m.m. pradžioje)	I vertinimas(m.m. pradžioje)	I vertinimas(m.m. pradžioje)
II vertinimas(m.m. pabaigoje)	II vertinimas(m.m. pabaigoje)	II vertinimas(m.m. pabaigoje)

Išvados(tikslai, uždavinai)	Išvados(tikslai, uždavinai)	Išvados(tikslai, uždavinai)

Vaikų darbelius vertinsime mokslo metų pradžioje ir pabaigoje. Naudosime anketines apklausas tėvams .

Darželio ir grupių foto nuotraukų albumuose fiksuosime šventinę ir kasdieninę veiklą.